

“DICEN QUE LA DISTANCIA ES EL OLVIDO.....”

Premi de les Lletres Valencianes, passeja el nom de Castelló per tot el món com un dels més prestigiosos investigadors de la llengua catalana malgrat que ell està conveçut que això de la Filologia és una ciència eixuta

GERMÀ COLON I DOMENECH, FILÒLEG

El científic de la llengua catalana

TEXTO: MERXE MORALES

FOTOS: MEDITERRANEO

EL nom d'aquest castello-nenc es troba a totes les enciclopèdies generals. No cal anar a les especialitzades en filologia romànica. Germà Colon ha fet més que merits, dedicant la seva llarga vida universitària a la defensa i recuperació de la llengua catalana. Va marxar molt jove a Basilea amb l'intenció de passar dos anys, i ja n'han transcurrit quaranta des d'aleshores. Autor d'obres històriques com els "Furs de València" i l'edició crítica del "Llibre de Consolat de Mar", Colón col·labora intensament amb el món cultural del seu país malgrat residir a Suïssa, on es catedràtic des de l'any 1967.

—Diuen que la distància és l'oblit. Vostè que ha residit tants

Colón va naixer al carrer d'Amunt de Castelló l'any 1928

anys fora de la província, més de la mitat de la seva vida, ¿com sent Castelló en la distància? ¿Quins són en l'actualitat els vincles amb la seva ciutat natal?

—Per mi no hi ha ni hagut mai oblit de Castelló. Perquè és el meu poble, precisament per això és el que més m'estime. Sempre hi he mantingut vincles, tant quan vivien els meus pares com ara que hi tinc els meus germans i nebots, a part els amics amb els que he estat en contacte freqüent. Cada any he visitat Castelló, més d'una vegada.

—¿Quins records guarda del carrer d'Amunt, la seva infantesa i joventut a estes terres? M'agradaria que evocara els amics d'estudis a l'Institut Ribalta i l'impuls que el va fer encetar els estudis de Filologia Romànica.

—Són els records de quan era menut, que hom mitifica. No hi ha carrer al món més preciós que el carrer d'Amunt que jo duc en la memòria. Un carrer on els xiquets jugàvem al boli i caçàvem pixavins. No hi havia cotxes en aquell bon temps, només hi passava el carro de Sentet, el meu amable veí Vicent Torres, o el dels ger-

Colón recorda els anys quan pel carrer amunt només passava el carro del tio Sentet

mans Caçadoret, que hi tenien una taverna. Guarde també bon record dels amics de l'Institut Ribalta, i amb alguns encara m'he trobat ben sovint, tot i que els qui vam acabar el batxillerat el 1946 estem prou dispersos geogràficament. Dels professors conserve un afecte gran per En Lluís Revest; a ell i a l'ensenyament de Lluís Querol en història i d'Eduard Valentí i Fiol en llatí dec l'impuls d'haver començat els estudis de Filologia i Lletres.

—Vostè es va casar amb una

De menut, com altres xiquets, jugava al boli i caçava pixavins

belga amb la que té un fill. ¿Ha seguit ell les seves passes? En tot cas, ¿es parla a casa català, ha tingut l'inquietud d'ensenyar la seva llengua als seu fill?

—En efecte, la meua dona és belga, de la part francesa; la vaig conèixer durant l'estada a la Universitat de Lovaina, on ella també estudiava. Tenim

un fill, però dos néts. Ell ha estudiat també Filologia Clàssica i Filologia Romànica, i va escriure la tesi doctoral sobre les traduccions al francès de Salusti durant els segle XVI. La llengua a casa sempre ha estat el francès. Les coses vénen així: per noslatres el francès era la llengua familiar, al carrer havies d'entendre't en alemany, i a Suïssa encara hi ha l'afegit del suis-alemany, que en realitat és un nou idioma. Això no vol dir que el meu fill no conega i compregna les altres llengües romàniques,

Colón: un gran nom imprès, fortament vinculat a Castelló de la Plana

—Colón, Luis. (?1520Oran 1572). Almirall i.....

—Colón i Domènec, Germà (Castelló de la Plana 1928) Filòleg. Estudià a Barcelona, Lovaina i Zuric. Professor a Barcelona, i, des del 1959, a Basilea (des del 1967 com a titular). Ha estudiat dialectologia, lingüística històrica i descriptiva, lexicografia i etimologia i ha editat texts antics (Llibre d'hores, 1960; i, en col·laboració, Furs de València, volum I, 1970 i Llibre del Consolat de Mar, 1981). Es important la seva aportació al vocabulari romànic i als problemes de mètode. Ha col·laborat al segon volum de l'Enciclopedia lingüística hispànica (1967). Del 1954 al 1964 fou col·laborador i redactor del Französisches Etymologisches Wörterbuch de Walther von Wartburg. Ha publicat: El lèxic catalán en la Romania (1976) i La llengua catalana en els seus textos (1978) i ha redactat una síntesi de Literatura catalana per a castellans (1975). En col·laboració amb A. Soberanas ha preparat l'estudi i l'edició del diccionari llatí-castellà de Nebrija (1979) i un Panorama de la lexicografia catalana (1986). Fou president de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura catalanes (1976-82). És membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans.

—Colonat, m. HIST. Sistema social d'explotació....

però en família no les hem parlades.

—El seu prestigi en lexicologia, dialectologia i lingüística històrica el situa a la cimera dels romanistes. Germà Colon és un dels castellanencs més internacionals. ¿Considera que ha tingut el reconeixement de la seva terra?

—No sóc el geni que vostè hi pinta! He tingut a Castelló un reconeixement immerescut, i ho dic sense falsa modestia. N'estic sorprès, i agraisc als meus conterrànies el cas que em fan, sobretot que això de la

"DICEN QUE LA DISTANCIA ES EL OLVIDO....."

"Basilea m'ha donat les possibilitats de treballar dignament amb tot el necessari i una certa pau"

"La llengua a casa sempre ha estat el francès, i al carrer l'alemany. Les coses venen així"

Filologia és una ciència eixuta, que no sol arribar a la gent; no obstant els castellonencs es recorden de mi. El gestic que han tingut i que vostè assenyala m'omplen de gratitud.

—¿Ha pensat alguna vegada en tornar al seu país? Sembla que fa dos anys, quan es va crear la Jaume I, li van oferir el lloc de rector. ¿Qué hi ha de cert en açò?

—Es clar que he pensat, i sovint, amb enyorança en el meu país, però ja sap que Déu disposa. Vaig venir axí per estar-me dos anys... i ja en fa quaranta que hi sóc. Això de la direcció de la Universitat Jaume I no és exacte. No mai se m'ha proposat, ni jo ho hauria acceptat, perquè no tinc les necessàries qualitats d'organitzador. Crec que la direcció de la nostra Universitat està en molt bones

Germà Colon es va cassar amb una belga amb la que té un fill, també filòleg

El catedràtic és membre del Consell Valencià Cultura

mans en la persona del rector Francesc Michavila i tots hem d'ajudar-lo en la tasca de fer-ne el millor centre acadèmic.

—¿Qué va significar per vostè rebre el Premi de les Lletres Valencianes de la Generalitat

—Una molt agradable sorpresa i un compromís per tal de mostrar-me digne de la confiança que aquest premi representa de la part de tots els valencians.

—Crec que és l'únic membre del Consell Valencià de Cultura que resideix fora del país. Malgrat això, no l'impedeix acudir a les reunions i participar de ple en la seva gestió.

—Hi vaig als plens del Consell Valencià de Cultura el més sovint possible, quan em lleu de combinar un viatge a València, sense haver de perdre cap classe a la Universitat de Basilea. A part, hi he treballat amb alguns

El catedràtic pensa amb enyorança en el seu país

Colón és Premi de les Lletres Valencianes

temes que desenrotlle des de casa, com per exemple les qüestions de la topinímia que es plantegen al Consell: tornar als nostres pobles el nom genuí i explicar les raons.

—Després de més de 40 anys a Basilea, ¿que li ha donat eixa ciutat com a investigador i com a persona?

—Les possibilitats de treballar dignament amb els instruments bibliogràfics necessaris i amb una certa pau. Hi he pogut formar un bon nombre d'alumnes, alguns dels quals avui ocupen càtedres arreu del món. La situació de la meua Universitat entre França, Alemanya i Itàlia m'ha permès d'estar en contacte amb els investigadors europeus de més prestigi i d'aprendre de llur exemple.

—¿Quin és el treball que ocu-

Colón va encetar els Furs de València amb Arcadi Garcia

pa les seves hores avui en dia, les seves investigacions, la tasca docent.....?

—El meu treball, a part la faena universitària de cada dia consisteix en acabar l'edició dels "Furs de València", la qual vaig començar en col·laboració amb l'amic Arcadi Garcia l'any 1963; ara n'eixirà el volum VI (el primer aparegué el 1970) i esperem enllestir-la prompte. Pareix l'obra de la Seu, perquè és una tasca molt laboriosa. A més estic treballant en l'estudi dels diccionaris i gramàtiques que es van compondre durant el Renaixement a Espanya, França i Itàlia seguint el rastre pioner de Nebrija: Es una recerca apassionant. A més, m'ocupe sobretot del vocabulari de les llengües romàniques: Espere que Déu em donarà salut per poder dur a terme tots aquests projectes en els que estic il·lusionat...

FRASES

"Agraisc als meus conterrànies el cas que em fan, sobretot perquè la Filologia és una ciència eixuta que no sol arribar a la gent"

"Estic treballant en l'estudi dels diccionaris del Renaixement, seguint el rastre pioner de Nebrija: es una recerca apassionant"

OFERTA UNICA
DE LA FERIA DE BARCELONA
PARA VEHICULOS
EN STOCK
PRECIO EXCEPCIONAL
AHORRO
40.000 Ptas.
Un año de garantía.
P.V.P. 236.000 Ptas.
Incluida promoción

LUIS PRADES S/A Ronda Magdalena, 17
Tel. 21 55 11 • CASTELLÓN

EXCLUSIVO
OPORTUNIDAD UNICA
VIVIENDAS DESDE
14.000.000
CON GARAJE Y TRASTERO

AMBIENTE EXCLUSIVO

- ZONA AJARDINADA
- PISCINAS
- CLUB SOCIAL
- CALEFACCION
- SUELOS DE MARMOL
- CARPINTERIA DE ROBLE

El Pinar del Golf
COMPLEJO RESIDENCIAL

Inmobiliaria Zabálburu, s. a.
G. V. Marqués del Turia, 65 - 1º - 46005 VALÈNCIA - Tel. (96) 352 05 44

Oficina de Información y venta, en la propia Urbanización
Avda. Ferrandis Salvador, 50 - CASTELLÓN

Tel. 28 12 02